

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering	26 juni 2023
Voorstelnummer	D638165
Datum raadsvoorstel	23 mei 2023
Portefeuillehouder(s)	Antoine Tromp
Commissie	Commissie
Datum commissie	5 juni 2023
Soort agendering	
Agendapunt	
Team	BOR - BenB en gemeentelijk eigendom
Opsteller	Michel Suiding
Datum B&W besluit	9 mei 2023
Bijlagen:	4

Onderwerp : **Dilemma's, randvoorwaarden en uitgangspunten met betrekking tot het Groenbeleidsplan**

Voorgesteld besluit

De raad voor te stellen:

1. Kennis te nemen van de oplossingsrichtingen voor de in het voorstel beschreven dilemma's;
2. De in het voorstel omschreven randvoorwaarden en uitgangspunten van het Groenbeleidsplan vast te stellen;
3. De onder punt 1 en 2 benoemde oplossingsrichtingen, randvoorwaarden en uitgangspunten nader uit te werken in het Groenbeleidsplan, met daarbij een financiële vertaling, waarop bij de behandeling van het Groenbeleidsplan in de raad het ambitieniveau wordt vastgesteld.

Geheimhouding

☐ Nee

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

Voor het nieuwe Groenbeleidsplan zijn een aantal maatschappelijke uitdagingen te onderkennen. De gemeente is voor een groot deel omringd door natuur-, bos- en groengebieden met hoge waarden voor landschap en biodiversiteit. De uitdaging is om deze gebieden te versterken en te verbinden en daarmee de biodiversiteit te verhogen. Voornoemde gebieden vormen een belangrijk groene omzoming van Heiloo in combinatie met de ontwikkeling van de gemeente met woningbouw en aansluiting A9 en om de aanwezige natuurwaarden te behouden en te versterken voor diersoorten zoals onder meer vogels en marterachtigen. Ook zijn binnenstedelijk ambities te bewerkstelligen op het gebied van klimaatadaptie en meer biodiversiteit. Om deze ambities handen en voeten te geven zijn een aantal thema's benoemd. Zij vormen de basis van het Groenbeleidsplan. Het betreft de volgende thema's namelijk identiteit, gezondheid, biodiversiteit, klimaatbestendigheid, groen- en ecologische verbindingen en groenadoptie. Aan de hand van deze thema's zijn keuzes noodzakelijk en dienen dilemma's, randvoorwaarden en uitgangspunten inzichtelijk gemaakt te worden. En dient de vraag te worden gesteld waar de middelen op ingezet worden in de begrotingscyclus. De raad is in deze kaderstellend. Hierbij is tevens van belang te realiseren dat groen een beleid vergt voor de lange termijn. De maatregelen dienen realistisch haalbaar te zijn met de middelen die tevens voor langere tijd beschikbaar behoren te zijn. Zij worden opgenomen in de uitvoeringsparagraaf van het Groenbeleidsplan.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

- Bestuursopdracht Actualisering groen- en bomenbeleidsplan dat is vastgesteld op 21 december 2021.
- Motie Heiloo-2000 Bescherming houtwallen.
- Motie D66 Groenbeleidsplan Integratie ecologische principes.
- Motie GBH Groenbeheerplan inkorten.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

Inleiding

In het kader van de ontwikkeling van het Groenbeleidsplan heeft de raad aangegeven besluitvorming te wensen over de randvoorwaarden en uitgangspunten. Deze zijn onderstaand uitgewerkt. In deze randvoorwaarden en uitgangspunten zijn de moties, stellingen en het verslag van de bewonersavond en raadsinformatiemarkt geduid en meegenomen. Ook is een viertal dilemma's geschetst. Deze dilemma's worden uitgewerkt in het Groenbeleidsplan.

Dilemma's

1. Beheer Noorder- en Zuiderneg

Beheer van Noorder- en Zuiderneg overdragen naar derden. In het kader van duurzaam beheer van de Noorder- en Zuiderneg en het benutten van de optimale potenties kan overwogen worden het beheer in handen te geven aan een terrein-beherende organisatie. De beschikbare middelen kunnen dan duurzaam worden ingezet voor de stedelijke omgeving.

De mening van de raad over de stelling om delen van groene ring (Noorder- en Zuiderneg) door derden laten beheren was ongeveer 50% voor en 50% tegen. Het kan zijn dat de raad een ander oordeel heeft ingenomen na de raadsinformatiemarkt van 13 maart jl.

Het college stelt voor om een aantal scenario's uit te werken op basis van de biodiversiteitsmeting. In deze scenario's worden de doelstellingen en hun financiële consequenties beschreven en de voor- en nadelen in het kader van het Groenbeleidsplan. Bij de scenariobeschrijving wordt ook de mogelijkheid om het gebied aan derden in beheer te geven betrokken.

2. De groene ring en versterking natuurwaarden

Het nieuwe Groenbeleidsplan biedt kansen om invulling te geven aan de groene ring en de versterking van de natuurwaarden in en om de ontwikkelingen rond de aantakking bij Heiloo op de A9 en de realisatie van woningbouw, waaronder Zandzoom. Het is van belang dat deze invulling

gerealiseerd wordt op een wijze die de biodiversiteit versterkt. Deze versterking is het meest kansrijk indien de te creëren ecologische structuur aansluit op bestaand natuur- of bosgebied.

De groene ring rondom Heiloo is eerder in beleid vastgelegd namelijk in het groenbeleidsplan van 2012 t/m 2022. Hierin is het volgende opgenomen: “Als basis wordt uitgegaan van een “groene ring” om Heiloo en wordt gestreefd de landschappelijke identiteit van Heiloo te waarborgen en zelfs te versterken”. Ook is opgenomen dat de ecologische structuur lokaal versterkt moet worden zodat Heiloo een belangrijke schakel gaat vormen in de ecologische structuur van het strandwallenlandschap. Ook in het Regionaal Waterplan Bergen, Castricum en Heiloo van 2012 met betrekking tot groenblauwe verbindingen staat de groene ring beschreven in relatie tot het verbeteren van de waterkwaliteit. De groene ring kan sterk bijdragen aan de ecologische kwaliteit van de gemeente Heiloo in relatie tot de woningbouwopgave die gerealiseerd moet worden.

Het college stelt voor in het kader van bestaand beleid de groene ring op te nemen in het Groenbeleidsplan en in het kader van de versterking van natuurwaarden de bijbehorende opgave voor Zandzoom en de aansluiting A9 nader uit te werken en inzichtelijk te maken.

3. Toenemende recreatiedruk op huidige natuur- en bosgebieden

De recreatiedruk zal op de bestaande natuur- en bosgebieden toenemen bij toenemende bebouwing, verkeer en bezoek. Dit kan tot ongewenste effecten leiden met betrekking tot de biodiversiteit van deze gebieden. Uit dien hoofde is versterking en vergroting van de natuur- en bosgebieden noodzakelijk. In sommige delen van de natuur- en bosgebieden mogen honden loslopen. Dit betreffen onder meer het Heilooër bos en Noorder- en Zuiderweg. Op andere delen geldt aansluitplicht. Er zal worden bezien of nadere maatregelen in kwetsbare delen noodzakelijk zijn en aanscherping op basis van de APV gewenst is.

Bij de stellingen was er een duidelijke meerderheid van de raad om delen van de groene ring meer toegankelijk te maken voor bewegen en recreatie. Ook is een meerderheid voor de stelling om ecologisch waardevolle gebieden af te sluiten voor mensen en huisdieren (honden). Voorgaande geeft weer dat een goede zonering gewenst is.

Het college stelt voor in het Groenbeleidsplan een duidelijke zonering aan te geven met betrekking tot de toegankelijkheid voor mensen en huisdieren (honden).

4. Beschermen waardevolle bomen

Het groene karakter van Heiloo wordt grotendeels bepaald door de aanwezige waardevolle bomen en is kwaliteitsborging gewenst. Op dit moment kunnen eigenaren hun eigen boom laten zetten op de waardevolle bomenlijst. Dit betekent echter dat een aantal waardevolle bomen juridisch niet worden beschermd. Dit geldt zowel voor particuliere als gemeentelijke bomen. Ook is het van belang een getaxeerde waarde toe te kennen aan waardevolle bomen indien bij ruimtelijke ingrepen kap noodzakelijk is. Ook is in een motie aandacht gevraagd voor de juridische bescherming van houtwallen.

Het college stelt voor in het Groenbeleidsplan een tekst op te nemen waarin de juridische bescherming van waardevolle bomen en houtwallen centraal staat. De juridische borging dient plaats te vinden in de APV of in de Verordening Fysieke Leefomgeving van de Omgevingswet indien de implementatie van deze wet een feit is.

Randvoorwaarden

Om de bestuurlijke ambities in het groenbeleidsplan te borgen in de uitvoering zijn randvoorwaarden nodig die worden uitgewerkt in de uitvoeringsparagraaf. Belangrijke randvoorwaarden zijn communicatie, kwaliteitsborging en monitoring. Onderstaand wordt hierop nader ingegaan.

- **Communicatie**

Dit is een belangrijk onderdeel bij beleidsvorming en bij de uitvoering van het beheer en deze dient op orde te zijn. Concreet betekent dit dat de gemeente goed in staat moet zijn om het

beleid goed te kunnen uitleggen aan de inwoners. Hetzelfde geldt ook voor de uitvoeringsmaatregelen in de dagelijkse praktijk.

- **Kwaliteitsborging**

Er zal een jaarlijkse evaluatie van de uitvoeringsparagraaf plaatsvinden. Wat is er wel of niet gerealiseerd van de budgetten die door de raad beschikbaar zijn gesteld.

- **Monitoring**

De monitoring betreft periodieke biodiversiteitsmetingen om te bezien of de ecologische doelstellingen behaald worden. Ook wordt het beheerniveau jaarlijks gemonitord zodat inzichtelijk is of de beheerdoelstellingen worden gehaald en de bestemde budgetten dienen hiermee in lijn te zijn.

Uitgangspunten

De thema's identiteit, gezondheid, biodiversiteit, klimaatbestendigheid, groen- en ecologische verbindingen en groenadoptie zijn uitgangspunten voor het Groenbeleidsplan. Ook zijn in de uitgangspunten de moties, stellingen en het verslag van de bewonersavond en raadsinformatiemarkt geduid en meegenomen.

Identiteit

- In principe is het de bedoeling om de bomen gemiddeld 80 jaar oud te laten worden.
- Groen dat moet verdwijnen wordt op gelijkwaardige wijze gecompenseerd. Indien kwalitatieve compensatie niet mogelijk is, bijvoorbeeld bij de kap van oude bomen, dan is kwantitatieve compensatie een mogelijkheid.
- In principe is het beleid één boom weg, één boom terug. In specifieke situaties kan het mogelijk zijn om meer bomen terug te planten.
- Variatie in het boombestand wordt nagestreefd (soorten, vorm, seizoen en beleving).
- Het is van belang dat er een goede uitgangssituatie is voor het planten en zaaien. Het Handboek Bomen is hiervoor richtinggevend.
- Behouden van de (beheer)kwaliteit van het groen en handhaven en uitbreiden van het natuurvriendelijk beheren van het groen.
De bomen in de gemeente zijn in het algemeen vrij uitgroeiende bomen. In specifieke gevallen is innemen van de bomen noodzakelijk.
- Het Rijk heeft als doelstelling aangegeven om 1% extra per jaar per gemeente bomen te planten en dit kan betekenen een netto toename van het aantal geregistreerde bomen.
- Groenbeleid is beleid voor de lange termijn.
- Er dient een post wijkgerichte projecten en initiatieven in de uitvoeringsparagraaf te worden opgenomen.

Gezondheid

- Het streven is om meer groen toe te passen om de gezondheid positief te beïnvloeden.
- Het belang van wandelroutes om mensen in contact met de natuur en het groen te brengen.
- Het aanbrengen van sporttoestellen wordt afgewogen met het realiseren van andere functies en het te verwachten gebruik van deze toestellen.
- Vergroening van schoolpleinen wordt meegenomen in het Groenbeleidsplan. Hierbij wordt jaarlijks één schoolplein vergroend op basis van ingebrachte plannen door de schoolbesturen. De inhoud van het plan is bepalend voor de toekenning van een tegemoetkoming door de gemeente.
In het kader van de stellingen was er een duidelijke meerderheid met betrekking tot de vergroening van particuliere terreinen zoals schoolpleinen en vve's die meer gestimuleerd moet worden.
- Het is van groot belang dat kinderen educatie ontvangen over natuur en groen.
- In het kader van duurzaamheid is het van belang dat bollen en planten worden gekweekt met een zo min mogelijke impact op milieu en duurzaamheid. Het planten van voornoemde soorten wordt bevorderd.

Biodiversiteit

- De integrale actuele ecologische principes worden meegenomen in het nieuw op te stellen Groenbeleidsplan. Het Groenbeheerplan zal, indien noodzakelijk, geactualiseerd worden en in overeenstemming worden gebracht met het Groenbeleidsplan. Monitoring zal als leidend principe worden meegenomen in het Groenbeleidsplan.
Bovenstaande is aan de orde gekomen in de Motie D66 Groenbeleidsplan 'Integratie ecologische principes'.
- In de hoofdstructuur van de gemeente zullen, voor zover mogelijk, inheemse en streekeigen soorten worden gebruikt. Op wijkniveau wordt meer gestreefd naar variatie en dit kan betekenen dat ook uitheemse soorten worden aangeplant.
Er was een meerderheid van de raad tegen de stelling om alleen inheemse soorten aan te planten en daarmee wordt bovenstaande ondersteund.
- Natuurvriendelijk inrichten van nieuwe gebieden (groenparels), waarbij de ambitie is om minimaal twee groenparels per jaar uit te voeren.
- Inrichtingsmaatregelen, zoals koeltegebieden, moeten bijdragen aan vergroten van de biodiversiteit en verwijderen van barrières voor fauna.
- Bij aanplant dienen soorten te worden gebruikt die kunnen bijdragen aan de biodiversiteit en aan een diverse en mooie beeldkwaliteit.
- Er was een duidelijke meerderheid voor de stelling dat de gemeente de natuur meer zijn gang moet laten gaan om meer biodiversiteit te bereiken.
- Het beheer en de inrichting van de openbare ruimte is positief veranderd in de afgelopen jaren door extensief maaibeheer en aanbrengen van vaste planten. Dit beleid dient te worden doorgezet en geïntensiveerd. Het gaat hierbij om extensieve randen langs waterlopen die gefaseerd gemaaid kunnen worden. Deze kunnen aanzienlijk bijdragen aan een verhoging van de biodiversiteit.
- Het planten van fruitbomen is locatieafhankelijk. Het planten van fruitbomen in straten is niet gewenst gezien vallend fruit.
- Het belang van een voedselbos met betrekking tot gezonde voeding en betrokkenheid bij de natuurlijke leefomgeving wordt onderschreven.
- Natuurinclusief bouwen is een goede mogelijkheid om de natuurkwaliteit te verhogen. Dit betekent aanpassingen aan de gebouwen maar kunnen ook zaken betreffen zoals aanbrengen van nestkasten, voorzieningen voor oeverzwaluwen en ijsvogel.
- Natuurmonitoring is een belangrijke basis voor het beleid. Jaarlijkse monitoring op twee doelsoorten zoals vlinders en bijen op specifieke locaties (groenparels) en een vierjaarlijkse monitoring op meer doelsoorten zoals amfibieën, reptielen en zoogdieren (groenparels).
- Inrichting en beheer hangen samen. Wel is het van belang te onderkennen dat grondsoort een bepalende factor kan zijn bij het beeld dat bij een bepaald beheer kan ontstaan.
- De gemeente onderschrijft het belang van educatie over natuur en bomen. Voor de biodiversiteit zetten we in op het vergroten van het groenbewustzijn en het stimuleren van bewonersinitiatieven.
- Opleiden eigen dienst voor niveau 1, 2, 3 Bestendig Beheer Wet natuurbescherming en Ruimtelijke Ontwikkeling. Dit certificaat geeft handvatten om nadelige gevolgen voor de natuur te voorkomen bij handelingen zoals maaien, snoeien en kappen maar ook bij ruimtelijke inrichting.
- Ontwikkelen van een natuurwaardenkaart om meer inzicht te verkrijgen in de natuurwaarden in de stedelijke bebouwing en aanliggende groengebieden. Dit inzicht is behulpzaam bij de inrichting van gebieden zoals natuurinclusief bouwen.
- Het verwijderen van klimop uit bomen gebeurt alleen bij bomen die gekeurd worden op veiligheid (BVC). Bij bomen in bosplantsoen op locaties, waarin de veiligheid geen rol speelt, blijft de klimop aanwezig in de bomen.

Klimaatbestendigheid

- Wettelijk gezien dient de gemeente te zorgen voor voldoende opslagcapaciteit van water door aanleg waterbekkens en meer infiltratie door minder stenen en meer groen. Door het opheffen van niet gebruikte parkeerplaatsen en deze te vergroenen wordt een betere infiltratie bereikt.

De maatregelen om vergroting van de beschikbare watervoorraad te bewerkstellingen worden uitgewerkt bij herinrichting en nieuwbouw.

Het bufferen, vertragen en infiltreren van regenwater kan plaatsvinden door het aanleggen van greppels en verlagen van plantvakken, zodat afwatering naar de plantvakken en greppels mogelijk is.

De maatregelen die voortvloeien uit het GRP (gemeentelijk rioleringsplan), de kader richtlijn water, het bestuursakkoord water en de afspraken die gemaakt zijn in samenwerken in de waterketen Noord-Holland Noord zijn hierbij richtinggevend.

Er was een duidelijke meerderheid voor de stelling om parkeerplaatsen te laten wijken voor de doelstelling van 1% meer bomen (meer bomen dragen bij aan de identiteit van de gemeente).

- Alle aanwezige raadsleden waren voor de stelling dat parkeerplaatsen geschikt moeten worden gemaakt voor infiltratie.
- Er is geen meerderheid voor de stelling dat in de APV wordt opgenomen dat voor- en achtertuinen onttgeld moeten worden.
- Vergroening van tuinen gebeurt op vrijwillige basis. De gemeente zal zich hierbij actief inzetten, bijvoorbeeld door een tegelophaalservice.
- Bij de aanplant van bomen en struiken wordt gekeken naar droogteresistentie.
- Het toepassen van voldoende groen in bouwlocaties heeft onze aandacht en als uitgangspunt worden landelijke normen genomen namelijk één boom per 5 woningen en 75 m2 groen per woning, zoals aangegeven in de Nota Ruimte van het Rijk. De raad kan echter ook tot normen besluiten die daarboven gaan. Voorgesteld wordt om per jaar te streven naar 500 m2 extra openbaar groen. Deze ambitie komt boven het groen dat wordt aangelegd bij nieuwbouw en ruimtelijke ontwikkelingen.

Groen- en ecologische structuren

- De ecologische structuur zal, voor zover mogelijk, aansluiten op groenstructuren in de regio.
- De vergroening van de randzone van Heiloo, ook bij Zandzoom, zal in afweging met andere functies plaatsvinden.
- Behoud van bestaande groenstructuren in nieuwbouwwijken is gewenst en wordt nagestreefd. Het onderhoud en beheer van de houtwallen in Zuiderloo is geregeld in het beheerplan Elzenwallen dat is vastgesteld in 2021. In het nieuwe Groenbeleidsplan 2023-2033 zal aan de adequate bescherming van houtwallen aandacht geschonken worden. Dit geldt ook voor het onderhoud en beheer van houtwallen. Een brede inventarisatie van houtwallen is dan noodzakelijk en de wijze van juridische bescherming dient te worden onderzocht.
Bovenstaande is verwoord in Motie Heiloo 2000 'bescherming houtwallen'. Dit uitgangspunt is bevestigd bij de stellingen want er is een duidelijke meerderheid om de bestaande ecologische structuur, zoals elzensingels, te handhaven in nieuwbouwwijken.
- Er zal aandacht worden besteed in het Groenbeleidsplan aan loslopende honden en hun invloed op de biodiversiteit. Ook door een agrariër wordt overlast ondervonden door loslopende honden en hun effect op schapen.

Groenadoptie

- Contracten bij groenadoptie geven duidelijkheid tussen de contractpartijen. Er is een duidelijke meerderheid voor de stelling dat het voor groenadoptie noodzakelijk is met inwoners een overeenkomst (onderhoud en voorwaarden) te sluiten.
- De gemeente vindt het van groot belang om bij nieuwe groenontwikkelingen de bewoners mee te nemen.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN NVT

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE NVT

RISICO'S
NVT

FINANCIËN

Onderhavig voorstel heeft geen direct financiële gevolgen. De oplossingsrichtingen, randvoorwaarden en uitgangspunten die door uw raad worden meegegeven, worden bij de verdere uitwerking van het Groenbeleidsplan verwerkt, met daarbij een financiële vertaling. Bij de behandeling van het Groenbeleidsplan in de raad wordt dan het ambitieniveau met bijbehorende financiële consequenties bepaald.

DUURZAAMHEID
NVT

PARTICIPATIE
NVT

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Onderliggend voorstel wordt ingebracht in de raad ter vaststelling op 26 juni, gehoord de commissie op 5 juni. Het besluit is de basis voor de uitwerking van het groenbeleidsplan door de eigen organisatie en het ingenieursbureau. Het is mogelijk dat een dilemma of genoemde randvoorwaarden nog nadere (politieke) bespreking behoeft. Daarvoor zal ruimte in de planning worden gemaakt.

BIJLAGEN:

1. Stellingen
2. Verslag bewonersbijeenkomst
3. Verslag raadsinformatiemarkt
4. Moties

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

F.H.W. de Jong
gemeentesecretaris

M. ten Bruggencate
burgemeester